

Bütçe açığı çok güçlü seyreden vergi gelirlerine rağmen artıyor

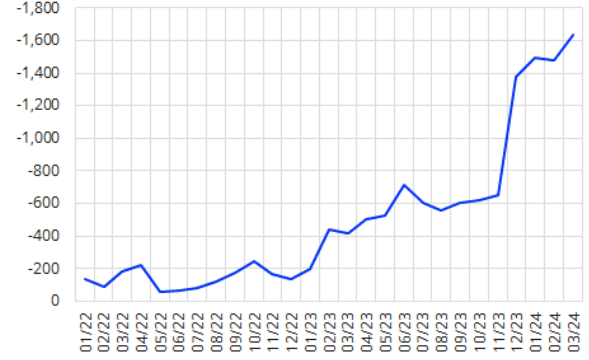
15 Nisan 2024

Merkezi bütçe Mart'ta 209 milyar TL açık verirken, 12-aylık birikimli açık 1,64 trilyon TL'ye yükseldi. 2023'ün mart ayında 47,2 milyar TL açık veren merkezi bütçe, 2024'ün aynı ayında 209,0 milyar TL açık verirken, geçen seneki 2,1 milyar TL'lik faiz dışı açık bu sene 134,4 milyar TL'ye yükseldi. İlk 3 aylık dönemde 514 milyar TL bütçe açığı verilirken (2023 aynı dönemde 250 milyar TL idi), 2023 sonundaki 1,37 milyar TL'lik 12-aylık birikimli bütçe açığı 1,64 milyar TL'ye yükselmiş oldu. Aynı süreçte faiz-dışı açık ise 700 milyar TL'den 814 milyar TL'ye yükseldi.

Harcama artışları devam etse de güçlü vergi gelirleri bütçedeki bozulmayı sınırlamaya devam ediyor. Faiz dışı harcamalardaki hızlı artış eğilimi Mart'ta da yıllık nominal %114 ile devam ederken, Ocak-Mart dönemi için de yıllık %101'lik artış olduğu görülüyor. Bu artışta depreme bağlı harcamaların etkisinin henüz çok sınırlı olduğunu, artışların genele yayıldığını da belirtmek lazım. Faiz harcamaları da bütçeyi olumsuz etkilemeye devam ediyor; Ocak-Mart döneminde faiz harcamalarının geçen yıldan bu yıla 101 milyar TL'den 251 milyar TL'ye yükseldiği görülüyor. Harcama tarafındaki bu bozulmaya karşın, seçimlerin ardından alınan vergi artışı tedbirleri ve daha büyük ölçüde güçlü devam eden tüketime bağlı olarak vergi gelirlerindeki iyileşme 2023'ün ikinci yarısından itibaren manşet bütçe dengesindeki kötüleşmeyi sınırlamaya devam ediyor. Vergi gelirleri Mart'ta da yıllık %112 nominal artış kaydederken, artış oranı KDV'de %492'ye, akaryakıttan alınan ÖTV'de ise %361'e ulaşıyor. KDV gelirlerindeki nominal artışın Ocak-Mart döneminde %216, son 12-aylık dönemde de %215'e ulaşması tüketimin ne derece güçlü seyrettiğini net bir şekilde gösteriyor. Bu durum da TCMB'nin kalıcı dezenflasyon sürecini başlatmak konusunda işinin ne kadar zorlu olduğunu ortaya koyuyor.

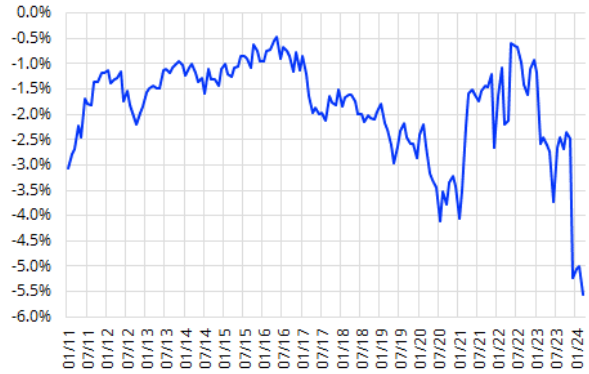
Bütçeden depreme bağlı ödemeler halen sınırlı seyrediyor. Hatırlanacağı gibi, 2023'ün aralık ayında 191,5 milyar TL'lik nakit açığına karşılık, tahakkuk bazlı bütçe açığı 842,5 milyar TL seviyesinde gerçekleşmişti. Bu farkın nedeni, 2023'te depreme bağlı bütçe ödeneklerinin önemli bir bölümünün henüz kullanılmaması nedeniyle 2024 yılı içinde kullanılmak üzere "emanet" hesabına alınmasıydı. Nakit bazlı ve tahakkuk bazlı bütçe açığı arasındaki farkın mart ayı itibarıyla devam ediyor olması bütçeden depreme bağlı yapılan ödemelerin öngörülenin altında kalmaya devam ettiğini gösteriyor.

Grafik 1: Merkezi Bütçe Dengesi, 12 aylık (Milyar TL)

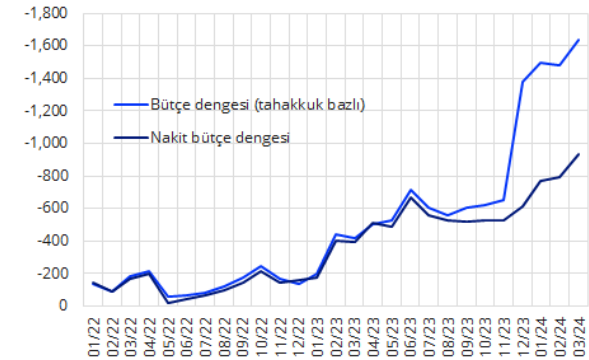
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gedik Yatırım

Grafik 2: Merkezi Bütçe Dengesi/GSYH, 12 aylık

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gedik Yatırım

GRAFİK 3: Nakit ve Tahakkuk Bazlı Bütçe Dengesi (Milyar TL)

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gedik Yatırım

Serkan Gönençler
Başekonomistserkan.gonencler@gedik.com
+90 216 453 00 00 / 2841

TABLO 1: Merkezi Hükümet Bütçesi (Milyar TL)

	Mart				Ocak-Mart				12 aylık toplam
	2024	2023	nom. değ	reel değ	2024	2023	nom. değ	reel. değ	
Gelirler	483.8	286.8	68.7%	0.1%	1,637.2	794.7	106.0%	23.5%	6,053.0
Vergi Gelirleri	420.5	198.6	111.7%	25.7%	1,344.0	631.0	113.0%	27.7%	5,213.8
Doğrudan Vergiler	93.2	43.0	116.7%	28.6%	318.0	149.1	113.3%	27.8%	1,723.8
Gelir vergisi	85.2	40.2	111.9%	25.8%	257.5	117.2	119.8%	31.7%	834.3
Kurumlar vergisi	5.1	1.4	252.4%	109.1%	28.3	15.3	85.3%	11.1%	799.3
Mülkiyet üzerinden alınan vergiler	3.0	1.4	115.6%	28.0%	32.2	16.7	93.5%	16.0%	90.1
Dolaylı Vergiler	393.2	189.4	107.6%	23.2%	1,205.7	560.4	115.1%	29.0%	4,188.2
KDV	49.0	8.3	491.7%	251.2%	221.9	70.3	215.6%	89.2%	657.1
OTV	96.6	47.8	102.2%	20.0%	283.2	135.3	109.3%	25.5%	1,076.1
akaryakıttan alınan	26.0	5.6	361.0%	173.6%	80.1	18.6	330.6%	158.1%	234.3
otomotivden alınan	41.7	28.8	44.9%	-14.0%	104.4	61.8	68.9%	7.2%	483.8
İthalden alınan KDV	111.8	64.1	74.5%	3.5%	303.1	168.1	80.3%	8.1%	1,084.5
Gümrük vergisi	18.8	9.5	98.1%	17.6%	48.1	25.0	92.2%	15.2%	168.6
Diğer (işlem vergileri)	49.3	25.4	94.0%	15.1%	165.0	81.4	102.8%	21.6%	483.7
Vergi-dışı Gelirler	63.4	88.2	-28.2%	-57.4%	293.2	163.7	79.1%	7.4%	839.2
Genel bütçe	50.6	79.5	-36.4%	-62.2%	233.9	134.1	74.4%	4.5%	696.1
Ozel bütçeli idarel. & düzen.kur.	12.8	8.7	46.7%	-12.9%	59.3	29.6	100.6%	20.2%	143.1
Harcamalar	692.8	334.0	107.4%	23.1%	2,150.7	1,044.8	105.9%	23.4%	7,691.4
Faiz harcamaları	74.6	45.1	65.4%	-1.8%	250.5	100.7	148.8%	49.1%	824.4
Faiz-dışı harcamalar	618.3	289.0	114.0%	27.0%	1,900.2	944.1	101.3%	20.6%	6,866.9
Personel ve prim ödemeleri	229.9	100.5	128.8%	35.8%	745.8	317.4	135.0%	40.8%	1,938.7
Mal ve hizmet alımları	48.8	28.1	73.5%	3.0%	118.7	70.8	67.7%	0.5%	500.8
Cari transferler	258.2	124.7	107.1%	22.9%	837.2	464.8	80.1%	8.0%	2,746.0
SGK'ya transferler	93.5	44.3	110.9%	25.1%	347.9	156.1	123.0%	33.6%	1,094.3
Yatırımlar	47.7	30.3	57.7%	-6.4%	100.6	70.4	43.0%	-14.3%	1,431.3
Sermaye harcamaları	44.8	21.7	106.5%	22.6%	95.6	49.5	93.1%	15.7%	589.1
Sermaye transferleri	3.0	8.6	-65.5%	-79.5%	5.1	20.9	n.m.	n.m.	842.2
Diğer (Borç verme)	33.6	5.4	520.6%	268.3%	97.8	20.8	370.8%	182.2%	250.1
BÜTÇE DENGESİ	-209.0	-47.2	n.m.	n.m.	-513.5	-250.0	n.m.	n.m.	-1,638.4
FAİZ DIŞI DENGE	-134.4	-2.1	n.m.	n.m.	-263.0	-149.4	n.m.	n.m.	-814.0
Faiz Dışı Denge (IMF tanımlı)		-31.9				-197.6			-1,145.6

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gedik Yatırım

YASAL UYARI

Burada yer alan bilgiler Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır. Yatırım Danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak Yatırım Danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Herhangi bir yatırım aracının alım-satım önerisi ya da getiri vaadi olarak yorumlanmamalıdır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan fiyatlar, veriler ve bilgilerin tam ve doğru olduğu garanti edilemez; içerik, haber verilmeksizin değiştirilebilir. Tüm veriler, Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan Gedik Yatırım Menkul Değerler A.Ş. sorumlu değildir.